

การจัดการศึกษาปฐมวัยในยุค New Normal

ดวงพร ปานะพราหม

นักวิชาการอิสระ

E-mail: moon_sophee@hotmail.com

Received: July 1, 2022 Revised: July 1, 2022 Accepted: July 1, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความอาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิต ให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

คำสำคัญ : การศึกษาปฐมวัย, New Normal

Early Childhood Education Management in the New Normal Era

Duanporn Panaprom

Independent Scholarship

E-mail: moon_sophee@hotmail.com

Abstract

Early childhood education, it is the development of children from birth to 5 years on the basis of nurturing and promoting learning processes that respond to the nature and development of each child according to their potential. Under the social and cultural context in which children live with love, care and understanding of everyone to build a foundation of quality of life, for children to develop into a complete human being Value for self and society.

Keywords : Early Childhood Education Management, New Normal.

1. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ความสำคัญ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จำเป็นต้องมีกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตนับตั้งแต่อยู่ครรภ์มารดาจนถึงวัยชรา และการศึกษาในยุคปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญมุ่งหวังให้ผู้เรียนอ่านออก เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น มีพัฒนาการแบบองค์รวม คือให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประเทศใดจะเจริญก้าวหน้ามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาหรือคุณภาพของคนในประเทศนั้นๆ ดังนั้น สถานศึกษาต้องบริหารจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างเหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเจตคติที่ดีมีค่านิยมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความคิดและให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะในยุค New Normal ที่เพิ่งผ่านวิกฤตการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) เมื่อเร็ว ๆ นี้

3. สภาพปัญหา

โดยสภาพวิกฤติทางเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง (Disruption) ได้สร้างความกดดันให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทย ให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ จากผลงานการวิจัยทางการแพทย์พบว่า “เด็กปฐมวัยไทยจำนวนมากถึง 1 ใน 6 มีพัฒนาการล่าช้าไม่สมวัย โดยมีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นตามอายุ แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และ

ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม รวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงเป็นต้องตระหนักถึงปัญหาการเฝ้าระวังและดำเนินการให้ความช่วยเหลือเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี ทุกกลุ่มแรกเกิด ตลอดจนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการ และศักยภาพของเด็ก” ปัญหาของสังคมประการหนึ่ง ที่มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อเด็กปฐมวัยคือ ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดูเด็กเด็กปฐมวัยจำนวนหนึ่งอาจได้รับการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม อันส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยและพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย รวมทั้งการหลั่งไหลเข้ามาของวัฒนธรรมต่างๆ จากภายนอก ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตทำให้จำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของการดำรงเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมในสังคมของตนเอง การพัฒนาเด็กที่สอดคล้องกับบริบททางวัฒนธรรมวิถีชีวิตทางสังคมของเด็กซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไป ในโลกที่ความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็วมนุษย์ไม่สามารถจดจำทุกสิ่งทุกอย่าง อีกทั้งความรู้ไม่ได้ยูนิงหรือเกิดขึ้นอย่างข้าพพื่อที่จะเรียนรู้ผ่านผู้คนใดคนหนึ่งอีกต่อไป มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาการให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ การเรียนรู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ กลั่นกรองข้อมูล เลือกใช้ และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนเองต้องการได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้มนุษย์ยังจำเป็นต้องมีความสามารถในการเรียนรู้จากผู้อื่น และมีลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นยินดีที่จะแบ่งปันความรู้ประสบการณ์ ตลอดจนหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเจริญงอกงามตลอดชีวิตดังกล่าว จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ปฐมวัยและต้องพัฒนาต่ออย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นภารกิจหลักของข้าราชการครูในสถานศึกษาที่จะทำให้การศึกษาในระดับนี้บรรลุตามจุดหมายอย่างมีคุณภาพ จะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการศึกษาของชาติ โดยเฉพาะครูระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้เรียน และปลูกฝังนักเรียนในด้านต่างๆ มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษานั้น ได้มีขึ้นมาในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.2483 ซึ่งนักศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาไว้ ดังนี้

พระครูโพธิ์จันทพัฒนคุณ ได้กล่าวไว้ว่า สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือเรียกชื่ออย่างหนึ่งว่า “สถานศึกษาก่อนวัยเรียน” หมายถึงสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออบรมเลี้ยงดู และเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่อยู่ในวัยก่อนเรียน การจัดสถานศึกษาระดับปฐมวัยในต่างประเทศที่นิยมจัดทำมาก และเป็นแบบสากลนั้นแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือศูนย์เลี้ยงเด็ก (Child care center) โรงเรียนเลี้ยงเด็ก (Nursery school) และโรงเรียนปฐมวัย (Kindergarten)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กล่าวว่า วัยปฐมวัย (Kindergarten) คือเด็กที่อยู่ในระหว่างอายุ 4-6 ปี เมื่อเด็กพ้นวัย 4 ปี อย่างเข้าขวบที่ 5 เด็กจะเข้าสู่ตอนต้น (Early childhood) และเตรียมพร้อมที่จะจากบ้านไปสู่โรงเรียนเป็นวัยของการเตรียมที่จะเข้าสู่บทเรียน และกฎข้อบังคับของสังคมที่แท้จริงจึงขึ้นเด็กจะต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการช่วยเหลือตนเอง การยอมรับบุคคลอื่นนอกเหนือจากบุคคลในครอบครัวตน การปรับตัวเข้ากับข้อกีดกันและกฎเกณฑ์ต่างๆ การอยู่ร่วมหมู่รวมพวก และความคิดพัฒนาที่จะมีความสนใจ และตั้งใจรับบทเรียนต่างๆ ในชั้นประถมได้ ฉะนั้นช่วงวัยต่อของระยะ 4-5 ขวบ และบางคนอาจถึง 6 ขวบ จึงเป็นวัยเตรียมเด็กให้พร้อมที่จะเข้าสู่บทเรียน การรับรู้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ การควบคุมตนเอง ช่วยเหลือตนเอง การแยกจากบ้านไปสู่สภาพโรงเรียนที่แท้จริง รู้จักรับผิดชอบภาพ และเล่นกับเพื่อน มีความเป็นเด็กหญิงเด็กชายได้อย่างสมบูรณ์ พร้อมกับแก้ปัญหาขัดแย้งได้แล้วด้วย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กล่าวว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตในภายหน้า ขึ้นอยู่กับการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็ก ในระยะที่เด็กกำลังพัฒนา ดังนั้นการจัดการศึกษาก่อนวัยเรียนจึงมุ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านร่างกาย ส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย ปลุกฝังนิสัยทางสุขภาพอนามัย ฝึกกิจกรรมนิสัย รู้จักรักษาความสะอาด เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ จักการใช้ห้องน้ำห้องส้วมได้อย่างถูกต้อง ฝึกให้เล่นและออกกำลังกายเพื่อบริหารกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส และรู้จักพักผ่อนอย่างถูกต้อง

2. ด้านจิตใจและอารมณ์ ส่งเสริมสุขภาพจิต เช่น ปลุกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ชื่นชอบต่อความไพเราะและสิ่งสวยงาม ฝึกให้มีจิตใจเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์ มีสมาธิ การระ กตัญญูตเวที เคารพเชื่อฟัง ประหยัด ขยันหมั่นเพียร อดทน มีระเบียบวินัย และเชื่อถือในคำสั่งสอนของศาสนา

3. ด้านสังคม ส่งเสริมพัฒนาลักษณะนิสัย เช่น รู้จักปลุกฝังให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองในทางที่ถูกต้อง ตามขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบ ฝึกให้เป็นคนรู้จักการรับ การให้ พร้อมที่จะปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี

4.ด้านสติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาด้านสติปัญญา เช่น ให้อ่านหนังสือเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง สนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้เป็นคนขยัน รักการเรียนรู้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีประสบการณ์พอที่จะเรียนในระดับที่สูงต่อไป

สรุปได้ว่า การศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการวางรากฐานขั้นต้นให้แก่เด็ก ให้การอบรมเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมให้เด็กวัย 4-6 ขวบ ให้มีความเจริญเติบโตตามธรรมชาติในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะไปสู่บทเรียน หรือโรงเรียนที่ต่อไป

5. หลักการบริหารงานในระดับก่อนประถมศึกษา

การบริหารงานในระดับก่อนประถมศึกษาจะต้องยึดถือหลักที่ว่าบริหารงานเพื่อประโยชน์แก่นักเรียน ครู และบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน การบริหารงานในโรงเรียนจะต้องยึดหลักการบริหารด้วยวิธีการประชาธิปไตย มุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายในโรงเรียน เพื่อดำเนินงานให้การศึกษาแก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องรู้จักกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานทุกคนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ ในการปฏิบัติงานตามแผนงานที่วางไว้ร่วมกันอย่างรอบคอบและมุ่งอบรมนักเรียนให้อ่านหนังสือเพื่อให้เกิดความเข้าใจด้วยตนเอง สนใจสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้เป็นคนขยัน รักการเรียนรู้ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และมีประสบการณ์พอที่จะเรียนในระดับที่สูงต่อไป

(1) จัดโรงเรียนให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษาครูใหญ่จะต้องประชุมชี้แจงให้คณะครูทุกคนได้เข้าใจปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อคณะครูจะได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในโรงเรียนร่วมกัน

(2) วางนโยบายการบริหารให้สอดคล้องกับปรัชญา วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการศึกษาโดยให้มีคณะกรรมการโรงเรียนร่วมประชุมวางนโยบายการบริหารงาน และให้คณะครูได้ทราบแนวนโยบายเหล่านั้นด้วย

(3) วางแผนงานและโครงการบริหารงานโรงเรียน โดยยึดหลักประชาธิปไตยให้คณะครูมีส่วนร่วมในการตกลงตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการต่างๆ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการและโครงการต่างๆ ควรปฏิบัติได้ง่ายและสะดวก

(4) สิทธิและหน้าที่ของบุคคลแต่ละคนให้ชัดเจนและการกำหนดหน้าที่ของบุคคลต้องเหมาะสมกับการรับผิดชอบของบุคคลนั้น

(5)การดำเนินงานใดก็ตาม ต้องดำเนินงานด้วยความระมัดระวัง และเหมาะสมกับกิจการนั้นๆ

(6)มีการเตรียมความพร้อมสำหรับเหตุการณ์พิเศษ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้โดยมิได้คาดหวังและพร้อมที่จะแก้ไข และการบริหารงานที่ดีควรปฏิบัติงานต่างๆ ได้คล่องตัว

(7) มีการประเมินผลงานและติดตามโครงการต่างๆ ในโรงเรียนอยู่เสมอเพื่อในการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

(8)การบริหารงานที่ดีต้องมีการแบ่งสายงานให้รู้หน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนสายงานและบังคับบัญชา ฉะนั้นทุกโรงเรียนควรมีแผนผังจัดสายงานของโรงเรียนให้ชัดเจน

(9)การบริหารงานโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานักเรียนและช่วยเหลือนักเรียนให้เจริญเติบโตได้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา

(10) การบริหารงานด้านวิชาการ พยายามจัดแผนการสอน โดยยึดหลักสูตรการศึกษาต่างๆ มาประสมประสานกลมกลืนกัน ไม่ควรให้เรียนแยกเป็นรายวิชากันโดยเด็ดขาด

พระครูไพโรจน์พัฒนคุณ ให้แนวคิดในการบริหารโรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ดังนี้

1. การจัดการศึกษาตามแนวนโยบายระดับก่อนปฐมวัย คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. จัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ
3. การบริหารงานให้บริหารเช่นเดียวกับโรงเรียนในประถมศึกษา เพียงแต่เพิ่มการบริหารชั้นเด็กเล็กอีกชั้นหนึ่ง
4. บริหารงานด้านวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดและงานบริหารด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เป็นงานที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ
5. ระเบียบหลักเกณฑ์และคำสั่งที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาชั้นเด็กเล็ก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นต้องทราบ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการสนับสนุนและส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเล็ก และการบริหารทั่วไป

นอกจากนี้ พระครูไพโรจน์พัฒนคุณ กล่าวไว้ว่าหลักการบริหารโรงเรียนระดับปฐมวัยให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นจะต้องเข้าใจกระบวนการการบริหารที่มีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน คือการกำหนดล่วงหน้าในเรื่องของเป้าหมาย วิธีการดำเนินการ การดำเนินทางเลือก ผลที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต การวางแผนพัฒนาโรงเรียนก็คือการกำหนดเป้าหมาย ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพการศึกษา วิธีการที่จะดำเนินการที่จะบรรลุเป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับ โดยการกำหนดไว้ล่วงหน้าตั้งแต่ต้นปีการศึกษา

2. การดำเนินงาน คือการปฏิบัติตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้การดำเนินงานส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการดำเนินการ การควบคุม การนิเทศ เพื่อให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

3. การประเมินผลงาน คือการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมาย และผลที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งกำหนดไว้ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา กับผลที่ได้จากการดำเนินการจริง ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด โดยปกติพบว่า การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ เป้าหมายที่วางกับผลที่คาดว่าจะได้รับจะต้องใกล้เคียงกัน หากผลที่ได้รับต่ำหรือสูงกว่าเป้าหมาย ในการวางแผนต่อไปจะได้มีการศึกษาและพิจารณาว่า ทำไมผลที่ได้จึงแตกต่างจากเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งงานที่สำคัญที่ผู้บริหารจะศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ การบริหารด้านบุคคล ด้านการเงินและธุรการ ด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้เพราะนักเรียนแต่ละระดับมีความพร้อม และความต้องการที่แตกต่างกัน ผู้บริหารจะต้องเป็นปัจจัยในการบริหารให้สอดคล้องกับการศึกษาในระดับนั้นๆ

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งเตรียมความพร้อมให้เด็กเพื่อได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน เด็กที่ผ่านการศึกษาเตรียมความพร้อมมาแล้วจะมีสุขภาพจิตดี สามารถเข้ากับบุคคลอื่น และเรียนหนังสือได้อย่างเป็นสุข นักวิชาการศึกษาพบว่า สติปัญญา ค่านิยม เจตคติ จริยธรรมและสิ่งอื่นๆ ที่ได้รับการปลูกฝังอย่างดีในช่วงนี้จะมีผลต่อพัฒนาการในระยะต่อไปเป็นอย่างมาก เพราะเป็นช่วงการพัฒนาบุคลิกภาพที่เปลี่ยนแปลงได้

6. การส่งเสริมการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต้องวางรากฐานบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อ

เรียกต่างกันหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการ และลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่างๆ ซึ่งหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งพัฒนาเด็กใน 3 ประการ ดังนี้

1. ความเสมอภาคทางโอกาส เด็กทุกคนไม่ว่าจะมาจากที่ใด สังกัดใด จะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการที่จะได้รับการพัฒนาในระดับปฐมวัย เพื่อให้เจริญเติบโตไปสู่ความเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ โดยเฉพาะเด็กในชนบท ในสลัม หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่ยากไร้ ควรได้รับการพิจารณาช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้รับการพัฒนาตามแนวทางเช่นเดียวกับเด็กที่อยู่ในเมืองได้รับ

2. การพัฒนาศักยภาพของเด็ก มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ หรือความสามารถอยู่ในตัว ซึ่งติดตัวมาแต่กำเนิด ศักยภาพต่างๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาได้ และสามารถนำออกมาใช้เมื่อได้รับการกระตุ้นทั้งจากสิ่งเร้าภายนอกและแรงจูงใจภายในตนเอง การศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้จะต้องพยายามดึงเอาศักยภาพของเด็กแต่ละคนออกมา และพัฒนาศักยภาพนั้นให้เจริญงอกงามสมบูรณ์

3. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นธรรมชาติของมนุษย์ เด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกันตามคุณสมบัติประจำตัวและสิ่งแวดล้อมที่ได้รับ การจัดการศึกษาจะต้องตระหนักถึงหลักความจริงนี้ การตระหนักถึงธรรมชาติของมนุษย์ในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นพื้นฐานในการวางแผนทางพัฒนาเด็กตามลักษณะเฉพาะของเขา และเป็นการพยายามเข้าถึงตัวเด็กแต่ละคนด้วย

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี ได้ตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยเรื่องรูปแบบศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนหรือศูนย์เด็กปฐมวัย และได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางกายของเด็กอย่างเต็มที่ เพื่อจะได้เป็นพลเมืองไทยที่มีอนามัยสมบูรณ์ แข็งแรง
2. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางบุคลิกภาพ อารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ มีความเข้มแข็งทางจิตใจที่จะเผชิญอุปสรรค และอันตรายได้
3. เพื่อให้เด็กมีนิสัยขยัน แข็งแรง ซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย ประหยัด สะอาด
4. เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ

5. เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนหรือศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

6. เพื่อตระหนักในปัญหาความเปราะบางของพัฒนาการแต่แรก และดำเนินการต่อไปโดยเหมาะสม

7. การพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

ระดับของหลักสูตร

ในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ครูควรมีความเข้าใจว่าตนเองอยู่ในฐานะใด และระดับใดของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ ได้กล่าวถึงระดับของหลักสูตรว่ามี 3 ระดับ คือ

1. หลักสูตรระดับชาติ หรือหลักสูตรแม่บท คือ หลักสูตรแกนที่เขียนไว้อย่างกว้างๆ และบรรจุสาระที่จำเป็นที่ทุกคนในประเทศจะต้องเรียนรู้เหมือนกัน เพื่อเสริมสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไว้ เช่น ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อความสำเร็จในชีวิตจึงมีความจำเป็นต่อคนไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นทุกคนจะต้องเรียน

2. หลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ การนำเอาหลักสูตรแม่บทมาปรับใช้ให้เหมาะกับสภาพความเป็นอยู่ของแต่ละท้องถิ่น โดยจัดเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับท้องถิ่น และให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

3. หลักสูตรระดับห้องเรียน หลักสูตรนี้ เป็นหลักสูตรที่สำคัญที่สุด เพราะการที่สังคมจะเปลี่ยนแปลงหรือไม่เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การปรับหลักสูตรระดับนี้ โดยครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรนำเอาหลักสูตรระดับชาติและระดับท้องถิ่นมาปรับใช้ให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้เพราะเป็นองค์ประกอบที่ต้องเอื้ออำนวยซึ่งกันและกัน โดยหลักสูตรจะใช้ได้ผลดี ย่อมขึ้นอยู่กับวิธีการสอนของครูเป็นสำคัญ และวิธีการสอนของครูก็ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้สมดังเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นหลักสูตรและการสอนจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกี่ยวพันกันเป็นลูกโซ่

คุณภาพของหลักสูตร

วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีว่า “หลักสูตรที่ดีควรเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตที่เหมาะสมโดยสอดคล้องกับ

สภาพทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สภาพทางการเมืองและการปกครอง สภาพทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และคุณธรรม” ส่วนหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จด้วยดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับประสิทธิภาพของผู้บริหารและครูผู้สอนที่จะต้องรู้หลักการของหลักสูตรและรู้จักวิธีการใช้ คือ รู้ว่าหลักสูตรที่จะใช้มีกี่ระดับ จะมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอย่างไร ตัวผู้พัฒนาอยู่ตรงระดับไหน และจะหาวิธีการเรียนการสอนและพัฒนาตามขั้นตอนอย่างไรให้เหมาะสม

หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย

หลักในการจัดหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.หลักสูตรควรเน้นสภาพจริง กิจกรรมที่จัดควรเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา และแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนอย่างอิสระ โดยครูควรสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมให้กับเด็ก เพื่อให้มีร่างกายที่สมบูรณ์และมีสุขภาพจิตที่ดี
- 2.หลักสูตรควรเน้นการปรับตัวของเด็ก เปิดโอกาสที่จะให้เด็กเรียนและทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยการแลกเปลี่ยนสิ่งของ ทั้งของเล่น ของใช้ ฝึกการอดทนรอคอยและการทำสิ่งต่างๆ คนเดียว และเป็นกลุ่ม
- 3.การจัดประสบการณ์ควรเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกายให้มากที่สุด โดยให้เด็กมีโอกาสใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และเล็กในการทำกิจกรรมต่างๆ และฝึกทักษะต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย โดยครูจัดเตรียมกิจกรรม ของเล่น และสื่อการเรียนรู้หลายๆ อย่าง ไว้ให้เด็กได้มีโอกาสเลือก
- 4.หลักสูตรควรเน้นการพัฒนาสติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่จะเน้นการพัฒนาทางสติปัญญาและการแก้ปัญหา
- 5.การจัดประสบการณ์ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกนึกคิด ความคิดสร้างสรรค์ อย่างเสรีโดยใช้วิธีหลาย ๆ อย่าง มากกว่าที่จะให้เด็กทำตามครู หรืออ่านเขียนอย่างเดียว
- 6.โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยที่ดีควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง เกิดความรู้สึกและภาพลักษณ์ที่ดีงามต่อตนเองและผู้อื่น
- 7.โรงเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นสถานที่ที่เด็กจะมีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย และมีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การพูดคุย ร้องเพลง เล่นอย่างอิสระ และมีการพักผ่อนอย่างเพียงพอ
- 8.ตารางเวลาที่ใช้ในแต่ละวันควรยืดหยุ่นตามความสนใจและความต้องการของเด็ก

9.ครูผู้สอนในชั้นเด็กปฐมวัยควรมีความรู้เกี่ยวกับมานุษยวิทยา สังคมวิทยา พัฒนาการของเด็ก และจิตวิทยา

10. การให้การศึกษากับพ่อแม่ควรเป็นโครงการหนึ่ง และเป็นแนวโน้มใหม่ที่ควรอยู่ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย

11. ควรมีโครงการต่อเนื่องระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการประเมินผลและเพื่อเพิ่มพูนทัศนคติและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนอนุบาลกับโรงเรียนประถม หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เจริญเติบโตอย่างเหมาะสม

8. การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ คันทิงแฮม และคนอื่นๆ กล่าวว่า “ประสบการณ์ที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน คือ การให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์หรือมีส่วนร่วมในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะของการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา ผลของการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียน มีทักษะของความเป็นผู้นำ รู้จักทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหา ตลอดจนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองได้”

ในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โรงเรียนและครูมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสม นักการศึกษากล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่เตรียมผู้เรียนให้สามารถเผชิญชีวิตในสังคมได้ ไม่ใช่แค่ถ่ายทอดความรู้เท่านั้น

หลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีหลักดังนี้

- 1.ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน
- 2.ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน
- 3.ประสบการณ์การเรียนรู้ควรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่เรียนและควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นผู้ที่มีคุณธรรม
- 4.ประสบการณ์การจัดควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อตัวผู้เรียน คือ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียน และใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
- 5.กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ควรมีวิธีใช้แรงงูใจ ได้รับความสนใจของผู้เรียน ไม่ให้ซ้ำซาก ควรให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน เน้นการปฏิบัติและได้ร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด
- 6.ควรหาแนวทางในการประเมินผลที่เหมาะสม

การสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้

การสร้างบรรยากาศที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีที่สุด คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระในการคิด แสดงความรู้สึก และความต้องการของตน และเปิดเผยตัวเองมากที่สุด

การจัดประสบการณ์ ดังกล่าว ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้เรียนมีโอกาสสัมพันธ์กับผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ความต้องการ ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งผู้เรียนจะมีโอกาสเรียนรู้เนื้อหาวิชา และพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปด้วยการศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาการดังกล่าว คือ การศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะเน้นการเคารพในความเป็นมนุษย์ของกันและกัน การแก้ปัญหาด้วยวิธีต่าง ๆ ความมีใจกว้าง ยอมรับเหตุผลของผู้อื่น และการเรียนรู้เนื้อหาวิชา

เป้าหมายและหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ภรณ์ คุรุทัศนะ กล่าวถึงเป้าหมาย และหลักการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยมีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้เจริญพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน คือ กาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ครูหรือผู้ดูแลเด็กจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุที่มาของพฤติกรรมและลักษณะพัฒนาการโดยทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการ โดยสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะ ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้อย่างเหมาะสม

หลักในการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัยจำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

- 1.การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความต้องการ และความสนใจของเด็ก มิฉะนั้นจะไม่ประสบผลสำเร็จ
 - 2.การจัดประสบการณ์ต้องดัดแปลงให้เหมาะสมกับสภาพของเด็ก
 - 3.การจัดประสบการณ์ต้องสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนตนเองให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
 - 4.การจัดประสบการณ์ต้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ อุปกรณ์ในการจัดควรเป็นอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องซื้อหาทั้งหมด อาจนำวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงทำเป็นอุปกรณ์ต่างๆ ได้
- หลักการในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ประการ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี

9. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัย นับว่ามีผลต่อทัศนคติของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เพิ่งมาเข้าโรงเรียน ลีเปอร์ และคนอื่น ๆ (Leeper & others) เสนอว่าการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ความปลอดภัยของเด็กและครู การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กมากที่สุด

ปรัชญาการศึกษาของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยควรให้เหมาะสมกับปรัชญาการศึกษาของเด็กในวัยนี้ คือ ห้องเรียนควรมีขนาดกว้าง มีการจัดมุมประสบการณ์ มีตู้เก็บอุปกรณ์ มีบริเวณจัดวางสิ่งของ บริเวณที่รับประทานอาหาร ควรมีแสงสว่างและสีสดใส อากาศถ่ายเทได้สะดวก และควรมีบริเวณที่ให้เด็กที่ป่วยได้พักผ่อนแยกจากเด็กอื่น ห้องน้ำ ควรมีหน้าต่างให้แสงแดดส่อง และอากาศถ่ายเทได้สะดวก

นอกจากนี้ ลีเปอร์ และคนอื่น ๆ (Leeper & others) ยังเสนอหลักเกณฑ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เอาไว้ดังนี้

1. เนื้อที่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนควรมีบริเวณกว้างพอเพียงที่เด็กจะแสวงหา ค้นคว้า ทดลองสิ่งต่างๆ ได้อย่างเต็มที่
2. การจัดห้องเรียนควรให้มีเนื้อที่พอเพียงที่เด็กจะเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ และปลอดภัย
3. วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กได้เล่นคนเดียว เล่นคู่ขนาน และเล่นเป็นกลุ่ม
4. วัสดุอุปกรณ์ควรมีมากพอที่จะให้เด็กทำงานและเล่น ทั้งที่เป็นกิจกรรมที่ทำอย่างสนุกสนาน และกิจกรรมที่ทำอย่างเงียบๆ
5. วัสดุอุปกรณ์ควรสามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง
6. วัสดุอุปกรณ์ควรมีความทนทาน และคงทนต่อการเล่นของเด็กจำนวนมากๆ
7. วัสดุอุปกรณ์ควรจะสามารถเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงได้ และเมื่อเด็กเลิกเล่น หรือไม่ต้องการใช้แล้วก็ควรมีที่เก็บของเหล่านั้น
8. ถ้าวัสดุอุปกรณ์ที่จัดไว้ไม่เพียงพอ ครูควรคิดว่าจะหาอะไรมาทดแทนเพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ และควรมีการฝึกระเบียบในการเก็บของเล่น ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกลักษณะนิสัยที่ดี และความเป็นระเบียบในการใช้และเก็บสิ่งของ
9. วัสดุอุปกรณ์แต่ละอย่างควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก และให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กแต่ละวัย

10. วัสดุอุปกรณ์ที่มีควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่จะส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก

11. วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และระดับวุฒิภาวะของเด็ก

12. ควรมีตู้ช่องสำหรับเด็กเก็บเสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัว

13. ควรมีห้องน้ำและอ่างล้างมือพอเพียงและสะดวกในการใช้สำหรับเด็ก

14. ห้องเรียนควรมีอุณหภูมิ แสงสว่าง และอากาศถ่ายเทพอเหมาะ

10. สรุปการจัดการศึกษาปฐมวัยในยุค New Normal

การส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นับได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะควรจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อให้เด็กได้พัฒนาไปพร้อมๆ กันในทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นการให้เด็กเรียนรู้เฉพาะวิชาการเท่านั้น แต่ควรจะให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการรับรู้ ความสนใจ ความมีเหตุมีผล ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ตลอดจนมีสุขภาพอนามัยดี และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยดี และมีความสุข

ส่วนการบริหารการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาชั้นนี้ ผู้บริหารควรยึดหลักแนวทางการบริหารองค์กรคือ มีการวางแผน การจัดองค์กร การบริหารบุคคล การประสานงาน การควบคุม การรายงาน และการงบประมาณ แนวทางเหล่านี้ถือเป็นหลักสำคัญในการบริการองค์กร เพื่อให้สามารถจัดการดำเนินการบริหารโรงเรียนตามข้อบังคับให้บังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทั้งต่อโรงเรียนและตัวนักเรียน ดังนั้น การบริหารโรงเรียน คือการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียนที่ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ ใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่เพื่อให้จัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียน โดยกระทำตามกระบวนการบริหาร อันได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การประสานงาน การควบคุม กำกับ การนิเทศและประเมินผลการจัดองค์กร และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการจัดการศึกษาทุกๆ ด้าน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ, *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*, พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ:

คุรุสภาลาดพร้าว, 2545

ชุมพล เสนาวงษ์. “การบริหารจัดการการศึกษาก่อนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

พระครูไพโรจน์พัฒนคุณ, “การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการในการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อน
เกณฑ์ในวัดเขตจังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์, สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏเลย, 2547

ภรณ์ คุรุรัตน์, *เด็กก่อนวัยเรียน เรียนรู้อะไร อย่างไร*, นนทบุรี : สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด,
2523

เยาวพา เดชะคุปต์, รศ.ดร. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์
แม็ค จำกัด, 2542.

วิชัย วงษ์ใหญ่, *การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่*, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, 2523

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, *การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน*, เอกสารนิเทศ
การศึกษา, ฉบับที่ 215 กรมการฝึกหัดครู, 2526